

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Україна в сучасному геополітичному просторі»

Ступінь вищої освіти – Магістр

Спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Освітня програма: «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Рік навчання: 1, семестр 2

Форма навчання: денна, заочна

Кількість кредитів ЄКТС: 3

Мова викладання – українська

Лектор курсу

Гольцов Андрій Геннадійович, доктор політ. наук,
доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації

Контактна інформація
лектора (e-mail)

Andrgengolts1@nubip.edu.ua

Сторінка курсу в eLearn

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Україна в сучасному геополітичному просторі» належить до обов'язкових курсів при підготовці здобувачів вищої освіти з галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» другого (магістерського) рівня. Геополітичні фактори в минулому великою мірою впливали на формування систем міжнародних відносин. І нині геополітичні аспекти міжнародних відносин постають як вельми актуальні, що, зокрема, наочно проявляється в діях на міжнародній арені Росії, США, Китаю та низки інших держав. В історичному минулому України геополітичне середовище відіграло досить значну роль в її розвитку. Завдяки своєму дуже вигідному геополітичному положенню Україна опинялася в сферах геополітичних інтересів могутніх сусідніх держав, що було вагомим чинником їхніх агресій на українські землі. Здобуття Україною незалежності зумовило потребу у формуванні нею власної геополітики. Проте численні внутрішні та зовнішні чинники негативно впливали на геополітичний розвиток нашої країни. Вироблення науково обґрунтованої й ефективної геостратегії та геополітики має сприяти підвищенню ролі України на міжнародній арені. Для забезпечення потреб сучасної

України у співпраці з іншими державами, її повноцінної участі в міжнародних організаціях потрібні фахівці з міжнародних відносин вищої кваліфікації. Магістри міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій мають бути здатними для виконання фахових завдань, які стосуються, зокрема, аналізу геополітики України щодо регіонів та країн світу, виявлення геополітичних проблем нашої держави й пошуку шляхів їх розв'язання.

Освітня підготовка майбутніх магістрів передбачає оволодіння теоретичними знаннями щодо загальних засад геополітики та геостратегії, геополітичного положення України, її геополітики в Європі та інших регіонах світу. Дуже корисним є набуття ними практичних вмінь та навичок аналізу геополітики України стосовно держав світу та європейських структур, виявлення геополітичних проблем України та визначення доцільних шляхів їх вирішення. Навчальна дисципліна складається з двох змістових модулів: «Геополітичний простір. Основні засади геополітики України» та «Сучасна геополітика України». У процесі вивчення курсу студентам потрібно на достатньо високому рівні оволодіти знаннями та вміннями з такої тематики: геополітичний простір; геостратегія та геополітика держави; історичний розвиток геополітичної думки в Україні; геополітичне положення України та її геополітичний потенціал; геополітика незалежної України; наша країна в європейському геополітичному просторі; геополітика України в регіонах світу.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Україна в сучасному геополітичному просторі» полягає у формуванні в здобувачів вищої освіти наукових знань щодо сучасного геополітичного простору, геополітики Української Держави на різних ієрархічних рівнях просторової організації світу; формуванні вмінь та навичок студентів проводити дослідження геополітичного середовища України, її геополітики щодо різних регіонів та держав світу.

Основні завдання:

- засвоєння студентами теоретико-методологічних засад дослідження геополітичного простору, геостратегії та геополітики держав світу;
- усвідомлення здобувачами вищої освіти сутності сучасних геополітичних процесів, актуальних проблем, що виникають внаслідок геополітичних зрушень у світовому геопросторі;
- розуміння студентами особливостей геополітичного положення України, її потенціалу, геостратегії та геополітики на міжнародній арені;
- формування вмінь та навичок аналізувати процеси в геополітичному просторі, основні напрями, чинники, засоби геополітики держав, особливо України;
- розвиток здатностей виявляти проблеми геополітики України на різних ієрархічних рівнях геопростору, пропонувати шляхи розв'язання геополітичних проблем України.

У результаті вивчення курсу студент повинен **знати:**

- основні теоретичні засади геополітики та геостратегії, провідні методологічні підходи до їх дослідження;
- історичні аспекти формування та розвитку геополітичного середовища України, вплив зовнішніх акторів на український геополітичний простір;
- основні теорії та концепції геополітики України;
- основні напрями геостратегії та геополітики України у світі, Європі та інших регіонах;
- актуальні проблеми та тенденції розвитку глобальних та регіональних геополітичних процесів, участі в них України;
- найбільш конструктивні підходи до розв'язання геополітичних проблем держав світу, особливо України;

вміти:

- застосовувати теоретичні знання з дисципліни для вивчення геостратегії та геополітики України;
- аналізувати геополітичне положення України на різних ієрархічних рівнях;
- оцінювати геополітичний потенціал України, сприятливі та несприятливі фактори, що впливають на нього;
- характеризувати глобальні та регіональні геополітичні процеси, аналізувати їхній вплив на геополітичне становище України;
- визначати та оцінювати актуальні та потенційні геополітичні ризики для України на різних рівнях геопросторової організації суспільства;
- виявляти актуальні геополітичні проблеми для існування та розвитку України;
- пропонувати доцільні шляхи розв'язання геополітичних проблем України.

Набуття компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові) компетентності(СК):

СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

Програмні результати навчання (ПРН)

РН5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

РН9. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Змістовий модуль 1. Геополітичний простір. Основні засади геополітики України				
Тема 1. Геополітичний простір. Геостратегія та геополітика держави	2/2	Знати основні підходи до трактування понять «геополітика», «геополітичний простір», «геостратегія» та ін. Розуміти основні теоретичні проблеми, пов'язані з розумінням геополітики та геостратегії. Виявляти геополітичні інтереси держави, геополітичні аспекти національної безпеки. Аналізувати геополітичне положення держави на різних ієрархічних рівнях. Визначати основні проблеми, пов'язані з вивченням геополітичного простору держав та регіонів світу. Виявляти актуальні проблеми формування та розвитку світового геополітичного простору.	Усне опитування. Написання есе. Виконання завдання для самостійної роботи.	
Тема 2. Історичний розвиток українського геополітичного	2/2	Знати найбільш важливі геополітичні аспекти розвитку українських земель	Усне опитування. Написання есе. Виконання завдання для	

простору та геополітичної думки в Україні		у Давнину, Середньовіччі, у XVII – на початку XVIII ст. Виявляти геополітичні аспекти розвитку України в 1917-1920 рр. Знати головні етапи розвитку західної геополітичної думки. Характеризувати розвиток геополітичної думки в Україні в XIX – на початку XX ст. Аналізувати геополітичні концепції С.°Рудницького, Ю.°Липи та ін.	самостійної роботи.	
Тема 3. Геополітичне положення та потенціал України	2/2	Аналізувати геополітичне положення сучасної України на різних ієрархічних рівнях. Характеризувати державні кордони України. Виявляти геополітичні проблеми захисту національної безпеки України. Аналізувати геополітичний потенціал України та його складові. Оцінювати проблемні аспекти геополітичного положення України	Усне опитування. Стислий кейс. Виконання тестового завдання.	
Змістовий модуль 2. Сучасна геополітика України				
Тема 4. Геополітика незалежної України	2/2	Знати основні засади геополітики України після здобуття незалежності. Характеризувати «багатовекторну» геополітику	Усне опитування. Стислий кейс. Написання есе. Виконання завдання для самостійної роботи	

		<p>України. Проводити аналіз геополітичного розвитку України на початку ХХІ ст. Виявляти зовнішні та внутрішні причини головних геополітичних проблем незалежної України. Характеризувати зміни в геополітиці України після «Революції гідності». Аналізувати розвиток геостратегії та геополітики України в 2014-2021 рр.</p>		
<p>Тема 5. Україна в європейському геополітичному просторі</p>	2/2	<p>Розуміти історичні, політичні, економічні, культурні підстави формування євроінтеграційного вектора геостратегії України. Виявляти перспективи реалізації геостратегічного вектора України на інтеграцію з ЄС. Аналізуйте геополітичні аспекти взаємодії України й НАТО. Характеризувати геополітичні аспекти взаємодії України з провідними країнами Європи. Виявляти геополітичні проблеми інтеграції України в європейський</p>	<p>Усне опитування. Написання есе. Виконання завдання для самостійної роботи.</p>	

		геопростір.		
Тема 6. Геополітика України в регіонах світу	2/2	Розуміти основні засади геополітики України в регіонах світу. Характеризувати геополітичні інтереси України в регіонах та країнах пострадянського простору. Виявляти геополітичне значення взаємовідносин України та США. Аналізувати геополітичні та геоекономічні аспекти відносин України з провідними країнами Азії, Африки та Латинської Америци. Виявляти проблеми та оцінювати ефективність реалізації окремих напрямів геополітики України в регіонах світу.	Усне опитування. Стислий кейс. Виконання тестового завдання.	
Всього за семестр				70
Іспит				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи студентів, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів може бути дозволено деканом факультету за наявності поважних причин.
Політика щодо академічної добросовісності:	Порушення норм академічної доброчесності при виконанні студентами наукових та навчальних робіт є неприпустимим. Несамостійне виконання тестових завдань, списування під час виконання модульного та семестрового контролю (екзамену) заборонені (зокрема не допускається використання мобільних девайсів). Наукові роботи студентів, їхні реферати мають містити правильно оформлені посилання на використані джерела та літературу

Політика щодо відвідування:	Відвідування студентами занять є обов'язковим. У разі наявності об'єктивних причин (наприклад, довготривала хвороба, відрадження, міжнародне стажування) з дозволу декана факультету навчання студента може здійснюватися за індивідуальним графіком (зокрема, у режимі онлайн)
------------------------------------	---

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано